

Miten on meneteltävä? - Kroatia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?
- 2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?
- 3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?
- 4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?
- 5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?
- 6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?
- 7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?
- 8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?
- 9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?
- 10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?
- 11 Voinko saada oikeusapua?
- 12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?
- 13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Osapuolet voivat ratkaista riidan oikeudessa, mutta on myös tuomioistuimen ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä. Kroatiassa tällaisia menettelyjä ovat välimiesmenettely, sovittelu ja muut oikeudelliset menettelyt, joiden tavoitteena on sovintoratkaisu.

Yksityisoikeudellisten, kaupallisten, työhön liittyvien ja osapuolten muihin oikeuksiin, joita ne voivat käyttää vapaasti, liittyvien riitojen sovittelusta säädetään sovittelulaissa (*Zakon o mirenju*) (Kroatian virallisen lehden (*Narodne Novine*) nro 18/11). Sovittelu (latinaksi *mediare* = sovittella, toimia välittäjänä) tarkoittaa käytetystä nimityksestä (*mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija*) riippumatta menettelyä, jossa osapuolet pyrkivät ratkaisemaan riitansa tekemällä sopimuksen, jonka kumpikin voi hyväksyä ja joka on heidän tarpeidensa ja etujensa mukainen, puolueettoman kolmannen osapuolen eli yhden tai useamman sovittelijan (*posrednik, medijator, koncilijator*) avulla. Sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon, mutta hänellä ei ole valtaa määrätä sitovaa ratkaisua. Sovittelu toteutetaan osapuolten sopimalla tavalla. Se on valinnainen menettely, jonka osapuolet ovat itsenäisiä. Lisäksi se on vapaaehtoinen ja molempien suostumukseen perustuva, epämuodollinen ja luottamuksellinen, ja osapuolet ovat siinä tasa-arvoisia.

Välimiesmenettely (*arbitraža* tai *izbrano suđenje*) on puolestaan välimiesoikeudessa tapahtuva menettely riippumatta siitä, vastaako siitä oikeushenkilö vai oikeushenkilön elin, joka organisoii ja toteuttaa välimiesoikeuksien työtä. Välimiesmenettely on vapaaehtoinen, nopea, tehokas ja yksityinen tapa ratkaista riidat. Siinä osapuolet sopivat seuraavista seikoista: kuka toimii tuomarina riidan syntyessä, välimiesmenettelyn paikka, sovellettavat aineellisen oikeuden ja prosessioikeuden säännökset ja välimiesmenettelyssä käytettävä(t) kieli (kielet). Välimiesoikeuden päätös, joka perustuu asian tosiseikkoihin, vastaa tuomioistuimen lopullista päätöstä.

Siviiliprosessilaissa (*Zakon o parničnom postupku*) (Kroatian virallisen lehden nrot 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 ja 89/14) säädetään, että tuomioistuin voi ehdottaa osapuolille missä tahansa yksityisoikeudellisen menettelyn vaiheessa, että he ratkaisisivat riitansa sovittelumenettelyssä joko tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella. Lisäksi tuomioistuin voi kertoa osapuolille valmisteluistunnossa sovintoratkaisun mahdollisuudesta.

Tietyissä tapauksissa (kanteen nostaminen Kroatian tasavaltaa vastaan) kanteen nostamista harkitsevilla henkilöillä on velvollisuus ottaa ennen kanteen nostamista yhteyttä syyttäjänvirastoon, jolla on alueellinen ja asiallinen toimivalta edustaa valtiota oikeudessa, jos sitä vastaan nostetaan kanne, ja pyytää riidan sovittelua. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tapauksissa, joissa kanteen nostamiselle on lakisääteinen määräaika. Riidan sovittelua koskevan hakemuksen on sisällettävä kaikki tiedot, jotka vaaditaan myös kannetta nostettaessa.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanteen nostamisen aikaraja määräytyy kanteen tyypin ja oikeudellisen luonteen mukaan. Esimerkiksi työpaikkaan liittyvien oikeuksien suojaamisen yhteydessä työntekijän on toimitettava rikotun oikeuden suojaamista koskeva hakemus tuomioistuimelle viidentoista päivän kuluessa siitä, kun työntekijä on toimittanut oikeuksiensa suojaamista koskevan pyynnön työnantajalleen. Tämä aikaraja ei koske tapauksia, joissa on kyse työsuhteeseen perustuvasta vahingonkorvausvaatimuksesta tai muusta rahallisesta vaatimuksesta.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Kroatiassa yksityisoikeudellisissa menettelyissä tuomioistuimet antavat päätökset laissa määritetyn asiallisen toimivaltansa puitteissa. Tuomiovaltaa käyttävät yleiset tuomioistuimet, erityistuomioistuimet ja Kroatian korkein oikeus.

Yleisiä tuomioistuinta ovat kunnalliset tuomioistuimet (*općinski sud*) ja maakunnalliset tuomioistuimet (*županijski sud*). Erityistuomioistuinta ovat kauppantuomioistuimet (*trgovački sud*), hallintotuomioistuimet (*upravni sud*), rikostuomioistuimet (*prekršajni sud*), korkein hallinto-oikeus (*Visoki upravni sud*) ja ylin rikostuomioistuin (*Visoki prekršajni sud*).

Maan ylin tuomioistuin on Kroatian korkein oikeus (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Lailla voidaan perustaa myös muita yleisiä tai erityistuomioistuinta niiden asiallisen toimivallan tai tiettyjen oikeusalojen perusteella.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Toimivaltainen tuomioistuin on yleensä se tuomioistuin, jolla on yleinen alueellinen toimivalta vastaajan osalta, eli sen alueen tuomioistuin, jossa vastaajan kotipaikka on. Jos vastaajalla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Kroatiassa, yleinen alueellinen toimivalta on sen alueen tuomioistuimella, jossa vastaajan väliaikainen asuinpaikka on.

Jos vastaajalla on pysyvän asuinpaikan lisäksi myös väliaikainen asuinpaikka jollain muulla paikkakunnalla ja jos olosuhteiden perusteella voidaan päätellä, että vastaaja oleskelee siellä pidempään, yleinen alueellinen toimivalta on myös tuomioistuimella, jonka alueella väliaikainen asuinpaikka sijaitsee.

Jos riita-asian vastaajana on pysyvästi ulkomailla asuva Kroatian kansalainen, jonka kansallinen viranomainen tai oikeushenkilö on lähettänyt ulkomaille töihin, yleinen alueellinen toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella henkilön viimeisin tiedossa oleva pysyvä asuinpaikka Kroatiassa sijaitsi.

Jos riitaan liittyy kansainvälisiä asioita, Kroatiassa sijaitseva tuomioistuin on toimivaltainen, kun niin on nimenomaisesti mainittu laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa. Jos laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa ei nimenomaan mainita, että kroatialainen tuomioistuin on tiettytyyppisessä riidassa toimivaltainen, kroatialainen tuomioistuin on toimivaltainen, kun näin on johdettavissa Kroatian tuomioistuinten alueellista toimivaltaa koskevista säännöksistä.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Vastaus riippuu riidan tyypin ja siviiliprosessilain niiden säännösten mukaan, joilla säädellään alueelliseen ja asialliseen toimivaltaan liittyviä asioita.

Riita-asian arvolla ei ole merkitystä Kroatian tuomioistuinten alueellista ja asiallista toimivaltaa määritettäessä.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Siviiliprosessilain säännösten mukaisesti osapuoli – luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö – voi valita vapaasti, edustaako hän itse itseään oikeudellisessa menettelyssä vai edustajan, yleensä asianajajan, välityksellä, ellei siviiliprosessilaissa säädetä toisin.

Siviiliprosessilain 91 §:ssä osapuolten oikeutta edustaa itseään rajoitetaan kuitenkin merkittävästi: kiinteää omaisuutta koskevissa riidoissa, joiden kohteen arvo on yli 50 000 kunaa, oikeushenkilöitä saavat edustaa vain asianajajatutkinnon suorittaneet henkilöt.

Lisäksi siviiliprosessilain 91.a §:n mukaan osapuolet voivat pyytää päätöksen uudelleentarkastelua edustajansa, ts. asianajajan, välityksellä, tai he voivat poikkeuksellisesti esittää pyynnön itse, jos he ovat suorittaneet asianajajatutkinnon. Vaihtoehtoisesti uudelleentarkastelupyynnön voi tehdä osapuolen nimissä henkilö, joka on siviiliprosessilain tai muun lain nojalla valtuutettu edustamaan häntä tässä ominaisuudessa, vaikkei hän harjoittaisi asianajajan ammattia, kunhan hän on suorittanut asianajajatutkinnon.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Yksityisoikeudellinen menettely pannaan vireille nostamalla toimivaltaisessa tuomioistuimessa kanne, joka toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti taikka postitse tai faksilla.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Yksityisoikeudellinen menettely käydään kroaatin kielellä latinalaista kirjaimistoa käyttäen, paitsi jos laissa säädetään muun kielen tai kirjaimiston käytöstä tietyissä tuomioistuimissa.

Menettelyn osapuolet ja muut asianosaiset toimittavat kanteet, valitukset ja muut asiakirjat tuomioistuimelle kroaatin kielellä ja latinalaista kirjaimistoa käyttäen.

Kanne voidaan toimittaa tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti tai postitse tai faksilla. Yleisin tapa on toimittaa se henkilökohtaisesti tai postitse.

Siviiliprosessilain mukaan kauppatuomioistuimiin on mahdollista toimittaa asiakirjat sähköisesti. Tällöin asiakirjoissa on käytettävä kehittynyttä sähköistä allekirjoitusta asiasta annettujen erityismääräysten mukaisesti. Koska yhtenäistä tietojärjestelmää ei ole vielä otettu käyttöön, näitä määräyksiä ei kuitenkaan vielä sovelleta käytännössä.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Lomakkeita käytetään vain eurooppalaisissa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavissa menettelyissä. Lisätietoja on portaalin tietosivulla "[Vähäiset vaatimukset – Kroatia](#)".

Siviiliprosessilain mukaan kanteena on sisällettävä seuraavat tiedot: kannekirjelmä, joka sisältää varsinaisen asian ja sivuasiat, todisteet, seikat, joihin hakija perustaa kanteensa, näitä seikkoja tukeva todisteet ja muut tiedot, jotka on liitettävä kaikkiin tapauksen asiakirjoihin (siviiliprosessilain 106 §).

Kaikkien asiakirjojen ja itse kannekirjelmän on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi, osapuolten ja heidän oikeudellisten edustajiensa (tai tapauksen mukaan asiamiestensä) nimet ja (pysyvä tai väliaikainen) asuinpaikka, asiakirjan toimittavan osapuolen henkilötunnus ja riidan aihe. Kantajan on myös allekirjoitettava lausumansa.

Osapuoli tai hänen edustajansa kirjoittaa allekirjoituksensa asiakirjan loppuun.

Jos lausuma sisältää vaatimuksen, osapuolen on ilmoitettava ne seikat, joihin hän perustaa vaatimuksena, ja esitettävä tarvittaessa todisteet.

Tuomioistuin käsittelee kanteen, vaikka kantaja ei olisi ilmoittanut sen juridisia perusteita, ja vaikka hakija olisi ilmoittanut perusteet, ne eivät sido tuomioistuinta.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Osapuolten on maksettava oikeudenkäyntimaksut, joista on säädetty oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa (*Zakon o sudskim pristojbama*) (Kroatian virallisen lehden nrot 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15).

Oikeudenkäyntimaksut maksaa henkilö, jonka pyynnöstä tai jonka etujen ajamiseksi laissa säädettyihin toimiin ryhdytään.

Ellei oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa muuta säädetä, oikeudenkäyntimaksu peritään seuraavista toimituksista:

- asiakirjat (esim. kanteet, muutoksenhaut ja täytäntöönpanohakemukset) toimitushetkellä ja pöytäkirjaan liitettävät huomautukset pöytäkirjan valmistumishetkellä,
- puolustuksen asiakirjat: kun menettely on saatettu päätökseen, maksu peritään kaikilta osapuolilta suhteutettuna siihen, mikä lopputulos on heidän kannaltaan;
- sanatarikat istunselostukset niitä pyydettyäessä;
- tuomioistuimen päätökset: kun osapuolelle tai tämän edustajalle toimitetaan jäljennös päätöksestä;
- perintötodistukset: kun niistä tulee lopullisia;
- akordi-, konkurssi- ja maksukyvyttömyysmenettelyt: annettaessa pääasiaa koskeva päätös tai akordin hyväksymispäätös;
- muut asiakirjat: pyydettyäessä tai asiaa vireille pantaessa.

Oikeudenkäyntimaksuissa yleissääntönä on, että hävinneen osapuolen on maksettava myös vastapuolen ja väliintulijan kustannukset kokonaisuudessaan.

Asianajajien palkkioista ja kulukorvauksista säädetään asianajajista annetussa laissa (*Zakon o odvetništvu*) (Kroatian virallisen lehden nro 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 ja 18/11).

Asianajajalla on oikeus periä palkkio palveluistaan ja korvaus työstä aiheutuneista asianajajaliiton vahvistaman ja oikeusministerin hyväksymän hinnaston mukaan. Asianajajat antavat asiakkaalle laskun suorittamansa työn jälkeen. Jos valtakirja peruutetaan tai kumotaan, asianajajan on lähetettävä lasku 30 päivän kuluessa peruutuksesta tai kumoamisesta.

Varallisuus oikeudellisissa asioissa asianajajat voivat määrittää palkkion työstään edustamansa osapuolen kanssa suhteessa menettelyn tai niiden oikeudellisten toimien lopputulokseen, joihin asianajaja on ryhtynyt asiakkaan toimeksiannosta, virallista hinnastoa noudattaen. Tällainen järjestely on pätevä vain, jos siitä on sovittu kirjallisesti.

Toisin sanoen varallisuus oikeudellisissa asioissa osapuoli voi säädellä suhdettaan asianajajaansa kirjallisella sopimuksella.

11 Voinko saada oikeusapua?

Jos osapuoli tarvitsee ammattimaista oikeusapua, hän voi kääntyä asianajajan puoleen. Kroatiaassa asianajajat ovat heistä annetun lain 3 §:n mukaan valtuutettuja antamaan kaikenlaista oikeusapua. He voivat antaa oikeudellista neuvontaa, laatia kanteita, pyyntöjä, hakemuksia, myös tavallisia ja ylimääräisiä muutoksenhakemuksia ja muita menettelyasiakirjoja sekä edustaa asiakkaitaan.

Lisäksi osapuolilla on mahdollisuus saada maksutonta oikeusapua. Maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*, Kroatian virallisen lehden nro 143/2013) säädetään mahdollisuudesta antaa maksutonta oikeusapua kansalaisille, joilla ei ole varaa hankkia oikeusapua itse mutta jotka tarvitsevat sitä. Jotta henkilö voisi saada maksutonta oikeusapua, hänen on toimitettava sitä koskeva hakemus maakuntansa toimivaltaisille viranomaisille.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Yksityisoikeudellinen menettely käynnistetään nostamalla kanne, ja se katsotaan olevan vireillä sitten, kun kanne on toimitettu vastaajalle tiedoksi.

Kun kanne on vastaanotettu, aloitetaan oikeudenkäynnin valmistelu.

Valmisteluihin sisältyy muun muassa kanteen alustava tutkinta. Jos tuomioistuin toteaa, että kanne on epäselvä tai jos se ei sisällä kaikkia tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, tuomioistuin palauttaa sen kantajalle ja pyytää tätä korjaamaan sen tai täydentämään sitä annettujen ohjeiden mukaisesti.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Tuomioistuimen kirjaamon virkailija ilmoittaa osapuolille sekä heidän asiamiehilleen ja edustajilleen asian etenemistä kirjaamossa ja asiakirja-aineistossa olevien tietojen perusteella.

Ilmoitettavat tiedot on rajattu koskemaan menettelyn vaiheita, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakimiesavustajia.

Tietoja annettaessa on kiellettyä sanoa mitään yksittäisten oikeudellisten toimien asianmukaisuudesta ja menettelyjen todennäköisestä lopputuloksesta.

Tietoja voidaan antaa puhelimitse, sähköpostitse ja kirjallisesti.

Osapuolet voivat tutustua menettelyn etenemistä, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakimiesavustajia koskeviin tietoihin verkossa edellyttäen, että oikeustapauksia koskeva julkinen tietokanta (*e-Predmet*) on käytössä kyseisessä asiassa.

Asian käsittelyä oikeudessa ja osapuolten tai tuomioistuimen muita toimia koskevista määräajoista säädetään siviiliprosessilaissa.

Lisätietoja määräajoista on portaalin tietosivulla "[Menettelylliset määräajat – Kroatia](#)".

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 23/08/2018